

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.49>

PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG W UNII EUROPEJSKIEJ

Vladyslav Sokolov

aspirant Katedry Prawa Finansowego

Narodowego Uniwersytetu Prawa imienia Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-8988-4452

vv.sokolov@protonmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcono rozważeniu prawa podatkowego Unii Europejskiej jako aktualnego źródła zapożyczenia mechanizmu funkcjonowania podatku od towarów i usług. W artykule podkreślono pojęcie płatnika podatku od towarów i usług oraz jego formy organizacyjno-prawne. Przytoczono również prawo Państw Członkowskich do przypisania podatnikom każdej osoby prywatnej, która od czasu do czasu sprzedaje takie rzeczy, jak grunty lub budynki. Przedstawiono również specyfikę opodatkowania organów państwowych, oddzielając prywatną i publiczną sferę ich istnienia. Podana jest szczegółowa klasyfikacja towarów i usług w zależności od kraju, z którego i do którego towar jest dostarczany lub usługa jest świadczona. W zależności od tego, co wyróżnia się: 1) towary, które firma dostarcza do kraju UE; 2) dostarczanie towarów do przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej lub podmiotu niepodlegającego opodatkowaniu, ale w niektórych przypadkach uważa się za płatnika VAT; 3) świadczenie usług przez osobę prawną na terytorium UE.

Słowa kluczowe: podatek od towarów i usług w Unii Europejskiej, stawki podatku od towarów i usług w Unii Europejskiej, mechanizm poboru podatku od towarów i usług w Unii Europejskiej, moment poboru podatku od towarów i usług w Unii Europejskiej.

VALUE ADDED TAX IN THE EUROPEAN UNION

Sokolov Vladislav

Postgraduate Student at the Department of Finance Law

Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-8988-4452

vv.sokolov@protonmail.com

Abstract. The focus of this article is on the role of the European Union's legislation in shaping the value added tax system. The article explains the concept of a value-added taxpayer and the various organizational and legal forms that such taxpayers can take. It also discusses the right of member states to include occasional sellers of assets such as land or houses as taxpayers. The article examines the taxation of state bodies, distinguishing between their private and public activities. Additionally, the article provides a comprehensive classification of goods and services, based on the country of origin and destination of the goods or services being supplied.

Key words: value added tax in the European Union, value added tax rates in the European Union, mechanism for collecting value added tax in the European Union, the moment of collecting value added tax in the European Union.

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Владислав Соколов

аспірант кафедри фінансового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-8988-4452

vv.sokolov@protonmail.com

Анотація. Стаття присвячено розгляду податкового законодавства Європейського Союзу як актуального джерела запозичення механізму функціонування податку на додану вартість. В статті висвітлено поняття платника податку на додану вартість та його організаційно – правові форми. Також наведено право країн-учасниць віднести до платників податків будь-яку приватну особу, яка час від часу продає такі речі, як земля або будівлі. Також наведені особливості оподаткування державних органів, розділяючи приватну та публічну сфери їх існування. Наведена детальна класифікація товарів і послуг в залежності від країни з якою та до якої поставляється товар або здійснюється надання послуги. В залежності від чого виділяється: 1) товари, які компанія постачає в країну ЄС; 2) придання товарів в підприємством в Європейському Союзі або суб'єктом що не підлягає оподаткуванню, проте за певних випадків вважається платником ПДВ; 3) Надання послуг юридичною особою на території ЄС.

Ключові слова: податок на додану вартість у Європейському Союзі, ставки податку на додану вартість у Європейському Союзі, механізм стягнення податку на додану вартість у Європейському Союзі, момент стягнення податку на додану вартість у Європейському Союзі.

Постановка проблеми. На даний момент Податковий кодекс України є досить складним у застосування через великі за обсягом статті та складну структурованість. Крім того, системи механізм сплати податку на додану вартість є також недосконалими, через проблеми, що можуть виникати як щодо реєстрації податкових накладних, так і щодо отримання бюджетного відшкодування. Зважаючи на спрямованість національної політики, запозичення досвіду Європейського Союзу щодо форми викладення податкових норм та механізму функціонування податку на додану вартість є актуальним питанням сьогодення.

Аналіз останніх досліджень. Наукове дослідження функціонування податкової системи в Європейському Союзі та податку на додану вартість здійснювали такі вчені як В. І. Дмитрів, Ю. А. Федчишин, М. П. Кунцева, Ю. Ю. Приварський та ін. Проте, незважаючи на широке дослідження даного питання у праві, податкове законодавство все ще вимагає покращення, а тому – заслуговує на наукове обґрунтування.

Невирішені раніше проблеми стосуються форми основного податкового закону та форми та змісту податкового законодавства Європейського Союзу через лаконічність та суспільну спрямованість викладу норм. Метою статті є аналіз законодавства Європейського Союзу щодо податку на додану вартість розробка практичних рекомендацій з удосконаленням вітчизняного законодавства у зазначеній сфері.

Виклад основного матеріалу. Основним актом, що регулює систему сплати податку на додану вартість у Європейському Союзі є Директива Ради № 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість (Директива Ради №2006/112/ЄС, 2006). Податок на додану вартість (далі – ПДВ) застосовується до всіх операцій, що здійснюються на території Європейського Союзу (далі – ЄС), для сплати платником податків, тобто фізичною чи юридичною особою, яка постачає товари та послуги під час своєї діяльності, також діяльність, пов'язана з імпортом. На практиці платником податків, як правило, є юридична особа, індивідуальний підприємець. З таким статусом вони відповідають за нарахування, стягнення та сплату ПДВ до податкових органів, а також документування операцій у декларації з ПДВ. Стаття 10 зазначеної Директиви наводить таке визначення платника податку ПДВ: будь-яка особа, що самостійно здійснює в будь-якому місці будь-яку господарську діяльність, незалежно від мети та результатів. До виключень з платників даного податку належать фізичні особи, які не пов'язані з підприємницькою діяльністю, проте Будь-яка приватна особа, яка продає транспортний засіб, який все ще кваліфікується як новий, якщо покупець знаходить на території ЄС, завжди вважається платником даного податку. Крім того, Європейський Союз надає право країнам-учасникам віднести до платників податків будь-яку приватну особу, яка час від часу продає такі речі, як земля або будівлі. Державні органи (національні, регіональні чи місцеві органи влади чи будь-які інші органи публічного права), як правило, не вважаються платниками податків відповідно до законодавства ЄС про ПДВ для більшості їх діяльності. Він охоплює діяльність державних органів, але лише за умови, що вони здійснюються як державні органи. Таким чином, діяльність має охоплюватися спеціальним правовим режимом, який застосовується до державного органу. Виключенням з не віднесення органу влади до платників податку на додану вартість є ситуація, коли несплата даного податку може призвести до значних спотворень конкуренції, внаслідок чого, державний орган буде віднесено до платників податків. Крім того, Якщо державний орган здійснює діяльність, виконується приватним сектором, він буде вважатися платником податків за цю діяльність. Це пояснюється тим, що не оподаткування може потенційно спотворити конкуренцію.

Як було зазначено, операції, що підлягають оподаткуванню, включають постачання товарів або послуг у межах ЄС, придбання товарів між державами-членами ЄС (товари, які постачаються та відправляються або транспортуються підприємством з однієї країни-члена ЄС до підприємства в іншій) та імпорт товарів до ЄС із-за меж, а тому, можна виділити 4 типи операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ: 1) товари, які компанія постачає в країну ЄС; 2) придання товарів в підприємством в Європейському Союзі або суб'єктом що не підлягає оподаткуванню, проте за певних випадків вважається платником ПДВ; 3) Надання послуг юридичною особою на території ЄС; 4) імпорт товарів за межі Європейського Союзу. За винятком імпорту, для того, щоб операція підлягала сплаті ПДВ, вона має передбачати оплату. Однак, щоб запобігти уникненню чи спотворенню конкуренції, деякі операції, які не передбачають оплату, також розглядаються як оподатковувані (Директива Ради № 200/285, 2020).

Під поставкою товарів розуміється передача права розпорядження матеріальним майном. Окрім загального правила, слід також керуватися додатковими: 1) передача за розпорядженням, виданим органом державної влади або від імені державного органу або на виконання закону, права власності на майно за виплату компенсації; 2) Фактична передача товару згідно з договором прокату товару на певний термін, або для продажу товару на відкладених умовах, який передбачає, що в звичайному ході подій право власності переходить не пізніше ніж після оплати остаточного внеску; 3) Передача товару за договором, за яким сплачується комісія при купівлі або продажу.

Для правильності оподаткування, повинен розділяти товар та послуги на такі категорії: 1) самостійне використання товарів та послуг для некомерційного використання; 2) використання товарів та послуг для комерційних цілей; 3) самостійне використання товарів та послуг для цілей не оподаткування; 4) самостійне використання товарів, затриманих при припиненні торгівлі; 5) постачання послуг посередникам.

До самостійного використання товарів для некомерційного використання належить: 1) ПДВ на товари або їх складові частини підлягали вирахуванню повністю або частково, 2) підприємство використовує ці товари для некомерційного використання, наприклад приватне використання або приватне користування персоналом, що розпоряджається ними безкоштовно; 3) Товари не використовуються як зразки подарунків (використання в якості подарунків або зразків не вважається постачанням товарів). Крім того, до

самостійного споживання товарів для комерційного використання належать такі операції: 1) підприємство виробляє, видобуває, обробляє, купує або імпортує товари для свого комерційного використання, 2) ПДВ на такі товари, якби вони були придбані у платника податків, не підлягав би вирахуванню повністю; 3) Підприємство використовує ці товари для комерційного використання (Директива Ради № 2020/1756, 2020).

Незважаючи на складність класифікації товарів та послуг, така класифікація забезпечує розподіл надання послуг не тільки на внутрішню та зовнішню сферу, а й на мету та кінцевого споживача, внаслідок чого забезпечується можливість гнучкого оподаткування.

Важливе значення для оподаткування податку на додану вартість має також категорія придбання товарів на території Європейського Союзу та податкові межі такої території. Придбання товарів у межах ЄС – це набуття права розпоряджатися як власник рухомого матеріального майна, що відправляється або транспортується особі, яка набуває товари, продавцем або від імені продавця або особи, яка набуває товари, в іншій країні ЄС, ніж того, з якого почалося відправлення або транспортування товару. Як приклад, можна навести ситуацію, в якій французька компанія замовляє авіазапчастини у німецького виробника. Виробник організує доставку деталі повітряним транспортом на фабрику французької компанії. Французька компанія здійснила закупівлю товарів всередині ЄС. З іншого боку, виробник зробив звільнене від оподаткування постачання товарів, проте придбання товарів у межах ЄС є оподаткованою операцією, за якою покупець зобов'язаний сплатити ПДВ за механізмом зворотного нарахування. Окрім цього, існують виключення з придбання товарів в межах Європейського Союзу, серед них: нові транспортні засоби та продукції, що підлягають оподаткуванню акцизом; для цілей сільськогосподарського, лісового чи рибного господарства платника податків застосовується загальна система фіксованої ставки для фермерів; протягом поточного календарного року загальна вартість придбання товарів всередині ЄС не перевищує ліміт, визначений країною ЄС (Директива Ради № 2017/2455, 2017).

За загальним правилом, ПДВ нараховується під час постачання товарів або послуг відповідно до характеру операції. ПДВ може нараховуватись за придбання товарів між державами-членами, коли постачання товарів відповідній державі-члену завершено. При імпорті в ЄС ПДВ стягується, коли товари ввозяться в державу-член. В окремих випадках, якщо товари або послуги постачаються протягом тривалого періоду – наприклад, поетапні платежі під час будівельного проекту – краще, щоб принаймні одна нарахована подія відбулася до завершення постачання (щоб уникнути непотрібного накопичення всього ПДВ в одному платежі в кінці). Крім того, коли видаються послідовні виписки з рахунків або отримуються послідовні платежі за товари чи послуги, надані протягом тривалого періоду, наприкінці кожного періоду, до якого стосуються виписки чи платежі, настає подія, що підлягає оплаті. Це правило не застосовується до товарів, взятих в оренду на певний термін, товарів, проданих на відкладених умовах та безперервного звільнення від сплати ПДВ на постачання товарів усередині ЄС, якщо вони постачаються протягом більше ніж 1 календарного місяця або передані підприємством для комерційних цілей (в цьому випадку ПДВ нараховується в кінці кожного календарного місяця до закінчення постачання).

Законодавство передбачає також спеціальні моменти сплати податку на додану вартість. Якщо передача товарів в межах ЄС здійснюється бізнесом для комерційних цілей, то податок на додану вартість стягується 15 числа місяця, наступного за тим, у якому настала подія, що підлягає нарахуванню (завершено постачання) або, якщо платник забажає, за датою виписки рахунку. Замість застосування вищезазначених правил країна ЄС може вирішити нарахувати ПДВ у будь-який із таких моментів: 1) не пізніше дати виписки рахунка-фактури з ПДВ; 2) не пізніше дати отримання платежу; 3) не пізніше граничного терміну виставлення рахунків-фактур; 4) якщо такого терміну немає, то визначений час після настання оплатної події (Директива Ради № 2019/1995, 2019).

Окремо слід розглянути ввезення товарів з-за меж Європейського Союзу. За загальним правилом, коли подія, що підлягає оподаткуванню настає, коли такі види товарів потрапляють до ЄС: 1) не підлягають вільному обігу в ЄС 2) товари з територій ЄС, на які не діють правила ЄС щодо ПДВ та перебувають у вільному обігу. Спеціальне правило щодо даної ситуації діє коли товари не випускаються у вільний обіг, а натомість піддаються митному призупиненню у таких випадках: 1) тимчасове зберігання до пред'явлення митниці; 2) товари, призначені для допуску в територіальні води для будівництва, ремонту, обслуговування, зміни або оснащення бурових або видобувних платформ, або для зв'язування таких платформ з материком або палива/забезпечення ними; 3) режим тимчасового ввезення з повним звільненням від ввізного мита; 4) порядок зовнішнього транзиту; 5) товари, що перебувають у вільному обігу, що надходять з територій ЄС, на які не поширюються правила ЄС щодо ПДВ, і поставлені під процедуру внутрішнього транзиту.

Сума оподаткування постачання товарів і послуг, а також придбання товарів між державами-членами включає всі платежі постачальнику. Якщо товари імпортуються, ця сума є їх вартістю для митних цілей. Мита, податки та інші збори включені в суму оподаткування, але сам ПДВ, цінні знижки та знижки, надані клієнту, виключаються. Сума оподаткування у разі постачання товарів і послуг включає все, що становить винагороду: 1) отримані або мають бути отримані постачальником в обмін на поставку; 2) від замовника або третьої сторони, включаючи субсидії, безпосередньо пов'язані з ціною постачання. В суму, що підлягає оподаткуванню, не включаються зниження ціни у вигляді знижки за дострокову оплату; цінні знижки та знижки, надані замовнику та отримані ним під час постачання; або суми, отримані платником податку від замовника, як погашення витрат, понесених від імені та за дорученням замовника, і занесені до його бухгалтерських книг на призупинений рахунок. Досить важливим є питання національної валюти розрахунку,

через велику кількість міждержавних фінансових операцій та через те, що не всі країни ЄС використовують євро в національному обігу, а тому, якщо в документах, необхідних для розрахунку оподаткованої суми, використовується іноземна валюта, обмінний курс буде останнім зафіксованим курсом продажу на момент сплати ПДВ на найбільш репрезентативних валютних ринках цієї країни ЄС. Країни ЄС також можуть використовувати курс, визначений відповідно до цього ринку. Натомість підприємства можуть використовувати останній опублікований Європейським центральним банком курс обміну (використовуючи курс євро для конвертації між валютами, відмінними від євро). Країни ЄС можуть вимагати сповістити їх про використання цієї опції. Для певних категорій операцій або певних категорій платників податків країни ЄС можуть вирішити використовувати обмінний курс на основі митних правил ЄС для розрахунку митної вартості. Законодавство ЄС також передбачає гарантії у випадку, якщо постачання скасовано або відмовлено, чи оплата товарів чи послуг повністю або частково утримується, або ціна зменшується після здійснення постачання, оподатковувана сума має бути відповідно зменшена. Умови таких скорочень визначають країни ЄС. Однак країни ЄС можуть відступити від цього правила у разі часткової або повної несплати (Директива Ради № 904/2010, 2010).

Ряд винятків стосується основного правила, що стосується переказів за кордон, попереднього вирахування вхідного ПДВ та операцій з пов'язаними особами. Перший виняток стосується сімейних стосунків між суб'єктами відповідних правовідносин. Цей виняток із основного правила визначення оподаткованої суми на постачання товарів або послуг можна розглядати як ПДВ еквівалент правил трансфертного ціноутворення для прямих податків. Він, по суті, передбачає, що країни ЄС можуть замінити ринкову вартість оподаткованої суми стосовно певних операцій, що не здійснюються між пов'язаними особами. Даний виняток передбачено за для попередження ухилення від сплати податків, а тому країни-учасниці можуть вживати заходів для забезпечення оподаткованої суми стосовно певних поставок товарів або послуг. Другий виняток стосується інвестиційного золота. Постачання, придбання в межах ЄС та імпорт інвестиційного золота зазвичай звільняються від оподаткування, проте, якщо товари або послуги постачаються клієнту, який надав постачальнику звільнене від оподаткування інвестиційне золото для використання в якості основи для роботи, країни ЄС можуть вирішити вказати, що оподатковувана сума щодо пропозиції має включати відкрити ринкову вартість інвестиційного золота на момент такої пропозиції (Дмитрів В. І., 2018: 36-44).

Стандартна ставка ПДВ, яку всі держави-члени застосовують до товарів і послуг, становить не менше 15%. Держави-члени можуть застосовувати одну або дві знижені ставки щонайменше 5% до передбачених товарів та послуг. Також слід зазначити, що законодавство Європейського Союзу не передбачає максимальної межі податку на додану вартість, а тому, держави-учасниці самостійно визначають ставки податку з врахуванням обмежень законодавства ЄС. "Спеціальні ставки" відносяться до численних винятків з основних правил. Здебільшого через історичні причини та за певних умов багатьом країнам ЄС (в деяких випадках, більшості з них) було дозволено відступити від цих правил на перехідний період з метою забезпечити поступове узгодження національного законодавства з Директивою про ПДВ до остаточного прийняття узгоджених механізмів ПДВ усіма країнами ЄС (Приварський Ю. Ю., 2020: 157-163).

Директива передбачає випадки звільнення від сплати ПДВ. Більшість із них є винятками без права на вирахування, наприклад, медичне обслуговування, соціальні послуги або фінансові та страхові послуги. Проте існують також винятки з правом на відрахування. Більшість виключень є обов'язковими для держав-членів, але деякі є необов'язковими. Щодо тих винятків з оподаткування ПДВ, що передбачають вирахування, то ці винятки використовуються, наприклад, для експорту товарів з ЄС до третіх країн, а також для внутрішньоевропейських поставок товарів, які відправляються з однієї країни ЄС до підприємства в іншій. Іноді ці звільнені операції називають операціями з нульовою ставкою, тому що в кінцевій ціні немає залишкового ПДВ. Однак важливо розрізняти ці операції, які найкраще описати як «виключення з правом відрахування» та «справжні» операції з нульовою ставкою. Останні є операціями з певними групами товарів або послуг, щодо яких деяким країнам ЄС все ще дозволяється застосовувати знижену нульову ставку до певних груп товарів. Це означає, що кінцева ціна, що стягується зі споживача, не включає ПДВ, але це також означає, що ПДВ, сплачений за вхідні кошти, які йдуть на виготовлення книги, підлягають вирахуванню, тому в кінцевій ціні немає залишкового (або «прихованого») ПДВ.

Платник податку може вирахувати суму ПДВ, сплаченого за придбані товари чи послуги, що використовуються для оподатковуваних операцій у державі-члені, де ці товари чи послуги придбані. Цей вхідний ПДВ можна вирахувати з ПДВ, що підлягає сплаті за оподатковуваними операціями, напр. внутрішні поставки товарів або послуг. Як правило, немає права на відрахування у випадку економічної діяльності, особа, яка звільнена від ПДВ, або якщо платник податків застосовує певні спеціальні схеми. У деяких випадках відрахування можуть бути обмежені або скориговані (Кунцева М. П. та Клочко Е. Д., 2018: 101-105).

Окремо слід виділити гарантію захисту сум податку, що надає законодавство Європейського Союзу країнам-учасникам, державам-членам, які найбільше постраждали від шахрайства з ПДВ, надається право тимчасово не застосовувати загальні правила оподаткування. Це передбачає перенесення зобов'язань зі сплати ПДВ з постачальника на замовника. Держави-члени можуть використовувати цей захід лише для поставок товарів і послуг у власній країні на суму понад 17 500 євро за транзакцію і лише до 30 червня 2022 року.

Висновок. Наведений досвід Європейського Союзу щодо податку на додану вартість демонструє альтернативу національному механізму нарахування даного податку. Податкове законодавство Європейського союзу характеризується одразу глибокою деталізацією та простотою, лаконічністю формулювання статей.

З одного боку, можна побачити складі класифікації надання послуг та товарів, що характеризуються територією, з якою та на яку була поставка товарів та послуг та велику кількість виключень з загальних правил, проте, з іншого боку, чітко визначені ставки податку, постатейну регламентації особливостей оподаткування. В цьому випадку, законодавство Європейського Союзу на декілька кроків випереджає національне, адже основний податковий закон є досить складним у застосуванні, адже, незважаючи на стабільну структуру, статті є великими за обсягом та вирішення певної ситуації вимагає застосування цілого комплексу норм, які, зазвичай, досить складно застосувати як цілісну структуру. А тому, форма та зміст податкового законодавства Європейського Союзу є актуальним джерелом запозичення досвіду, за для спрощення даної сфери відносин.

Список використаних джерел:

1. Директива Ради від 23 листопада 2006 р., №2006/112/ЄС. *Official Journal of the European Union*. 2006. № 347. Ст. 1–123. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006L0112> (дата звернення: 20.10.2021).
2. Директива Ради від 18 лютого 2020 р., № 200/285. *Official Journal of the European Union*. 2020. № 62. Ст. 13–23. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020L0285> (дата звернення: 21.10.2021).
3. Директива Ради від 20 листопада 2020 р., № 2020/1756. *Official Journal of the European Union*. 2020. № 396. Ст. 1–2. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020L1756> (дата звернення 23.10.2021).
4. Директива Ради від 5 грудня 2017 р., № 2017/2455. *Official Journal of the European Union*. 2017. № 348. Ст. 7–22. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017L2455> (дата звернення: 24.10.2021).
5. Директива Ради від 21 листопада 2019 р., № 2019/1995. *Official Journal of the European Union*. 2019. № 310. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32019L1995> (дата звернення: 24.10.2021).
6. Директива Ради від жовтня 2010 р., № 904/2010. *Official Journal of the European Union*. 2010. № 268. Ст. 1–18. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010R0904> (дата звернення: 25.10.2021).
7. Дмитрів В. І. Податок на додану вартість та його гармонізація з положеннями Європейського Союзу. *Фінанси, банківська справа та оподаткування*. 2018. Вип. № 5. Ст. 36–44. URL: <http://sciencehub.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/7.-Дмитрів.pdf> (дата звернення: 26.10.2021).
8. Приварський Ю. Ю. Правові засади адміністрування податку на додану вартість у країнах-членах Європейського Союзу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 3–2. Ст. 157–163. URL: <http://nvppp.in.ua/vip/2020/3-2/29.pdf> (дата звернення: 27.10.2021).
9. Кунцева М. П., Ключко Е. Д. Перспективи гармонізації законодавства України та Європейського Союзу щодо податку на додану вартість. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. Вип. № 1. Ст. 101–105. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/29.pdf (дата звернення: 28.10.2021).

References:

1. Council Directive 2006/112/EC of 28 November 2006. (2006). *Official Journal of the European Union*. 2006. № 347. St. 1–123. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006L0112> [in English].
2. Council Directive (EU) 2020/285 of 18 February 2020. (2020). *Official Journal of the European Union*. 2020. № 62. St. 13–23. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020L0285> [in English].
3. Council Directive (EU) 2020/1756 of 20 November 2020. (2020). *Official Journal of the European Union*. 2020. № 396. St. 1–2. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020L1756> [in English].
4. Council Directive (EU) 2017/2455 of 5 December 2017. (2017). *Official Journal of the European Union*. 2017. № 348. St. 7–22. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017L2455> [in English].
5. Council Directive (EU) 2019/1995 of 21 November 2019. (2019). *Official Journal of the European Union*. 2019. № 310. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32019L1995> [in English].
6. Council Regulation (EU) No 904/2010 of 7 October 2010. (2010). *Official Journal of the European Union*. 2010. № 268. St. 1–18. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010R0904> [in English].
7. Dmitriv V. I. (2018) Podatok na dodanu vartist' ta jogo garmonizaciya z polozhennyami Evropejs'kogo Soyuzu. *Finansi, bankivs'ka sprava ta opodatкування*. [Value added tax and its harmonization with the provisions of the European Union] Vyp. № 5. (pp. 36-44). Retrieved from <http://sciencehub.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/7.-Dmitriv.pdf> [in Ukrainian].
8. Privars'ki YU. YU. (2020) Pravovi zasadi administruvannya podatku na dodanu varist' u kraïnah-chlenah Evropejs'kogo Soyuzu. *Naukovij visnik publichnogo ta privatnogo prava*. [Legal basis for the administration of value added tax in the member states of the European Union] Vyp. 3–2. (pp. 157–163). Retrieved from <http://nvppp.in.ua/vip/2020/3-2/29.pdf> [in Ukrainian].
9. Kuncceva M. P., Klochko E. D. (2018) Perspektivi garmonizacii zakonodavstva Ukraïni ta Evropejs'kogo Soyuzu shchodo podatku na dodanu vartist'. [Prospects for harmonization of legislation of Ukraine and the European Union on value added tax] *YUridichnij naukovij elektronij zhurnal*. Vyp. № 1. (pp. 101–105). RETRIEVED FROM http://lsej.org.ua/1_2018/29.pdf [in Ukrainian].